

JUSSI
SUDENLEHTI
MELLAKKA

WICOY

JUSSI
SUDENLEHTI
Mellakka

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

© JUSSI SUDENLEHTI JA WSOY 2024

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

ISBN 978-951-0-49404-2

PAINETTU EU:SSA

Reverie

[Haaveilu, unelmointi, päiväuni, päiväunelmointi]

»Reverie viittaa useiden eri aistien piiriin kuuluviin kokemuksiin, kuten visuaalisiin kuviin, ääniin tai tuntoaistimuksiin. Yhteistä niille on spontaanisuus.»

Varoitus:

Tämä kirja pitää sisällään sisältövaroituksen.

Sisältövaroitus:

I SIIVET

*»Mikään ei ole keksittyä,
sillä se on jo kirjoitettu luontoon.»*

Tämä on ensimmäinen reverie.

Hän, joka kuvittelee, ei hallitse enää ääniään.

Hän ei tiedä, mikä sinuun sattuu. Kaunein polyfonia

muuttuu silmänräpäyksessä kakofoniaksi,

kun kapellimestari pudottaa tahtipuikkonsa.

Silloin tilan voi saada se, joka on loukattu, vihainen,

lapsellinen tai harhaanjohtava. Sellaisia me

olemme ihmisinä, ristiriitaisia, ja sellaista on

luomamme kieli ja kirjallisuus.

I

Tämän tarinan voi kertoa nopeasti kuin pikakelauksella. On hän, joka rakastuu, rikkoo perheensä ja paljastaa ajan. Aika on tiivistynyt turvallisuudeksi. Nimillä ei ole väliä. Sivujen yli voi hyppiä kadottamatta juonta. Tämä tarina on tuhat kertaa kerrottu, useamminkin. Tapahtumia kiinnostavampia ovat pienet yksityiskohdat. Ohuiden huulten maku, kissan häntää pehmeämpi hammasharja, nyrjähdykset, ja tietysti sinä, jolle kerron kaiken tämän.

Kiinnostavampaa on se, mikä hajoaa, muuttuu ja muuttaa muotoaan. Yleensä petetyt saavat kertoa tarinansa, harvoin pettäjät, ja jos Santulta kysyttäisiin, hän kertoisi tämän ihan eri tavalla.

Oli lämmin syksy ja me molemmat odotimme, että jostain esikaupungin hyvin leikatulta nurmialueelta löytyisi peukalo, joka rikkoisi rauhan ja pitkän parisuhteen harmonian.

Vietimme Santun kanssa paljon aikaa kotona, olimme tottuneet toisiimme. Rakastumisvaiheen jälkeen oli tullut koira, sitten lapsi ja lopulta turvallisuus oli muodostunut velvollisuudeksi. Puhuimme parisuhteesta

yhteisenä matkana ja metaforan tehtävä oli ainoastaan peittää se, että olimme kyllästyneitä toisiimme.

Minä en aavistanut – sen enempää kuin Santtukaan – että joutuisimme valinnan eteen. Olin luvannut ja päättänyt pysyä Santun rinnalla, silti mikään päätös ei poistanut kaaoksen mahdollisuutta.

Me aavistimme, mutta aavistus ei saanut meissä muotoaan.

Tunsimme mahdollisen katastrofin vain pieninä jännitteinä, jotka purkautuivat päivittäiseen riitelyyn. Fatum oli meitä viisaampi, pieni cockerspanieli, joka ei muistuttanut koiraa ensinkään, sillä edellisen koiran kuoltua vanhuuteen Santtu oli halunnut, että uusi koira olisi rodultaan lapsekas ja helppo.

Koira oli kotiutunut hyvin puutaloasuntoomme, jonka olimme ostaneet ennen lapsen syntymää. Keskustan palvelut lähellä, yhteisöllinen pihapiiri, ilmalämpöpumppu ja pieni terassi, jossa Santtu näki meidän järjestävän mocktail-juhlia tiedostaville ystävilleen. Lyhyt matka isovanhempien luokse ja päiväkotiviheressä. Kaikki oli täydellistä.

Fatum tiesi ennen meitä lapsen tulosta. Se tiesi tuntia ennen riitaa, mitä tuleman piti ja poistui hyvissä ajoin asuntomme kellariin makaamaan lämmitettyjen laattojen päälle. Santtu ja minä teimme ennen riitaa pieniä eleitä, joita Fatumilla oli aikaa tulkita, mutta joista meillä ei ollut aavistustakaan.

Koirat pystyvät aistimaan akustiikasta ja maan värähtelystä tulevan katastrofin. Koulutettuina ne pysty-

vät tunnistamaan viruksia, selvittämään huumeekätköjen sijainnin ja löytämään korvasieniä. Vaikka Fatum ei ollut koulutettu, se oli oppinut diplomaattiset taitonsa parisuhteen taistelukentiltä. Minun ja Santun suhteessa sen aistit olivat kehittyneet erityisen tarkoiksi.

Päivää ennen kuin matkamme alkoi, Fatumin käytös muuttui. Santtu epäili, että koira aavisti lähtöämme, mutta minä ajattelin sen jo silloin näkevän pidemmälle.

Lähtöämme edeltävänä päivänä ukkoset vyöryivät kaupunkiin, rakeet iskivät peltikattoon ja ikkunalausoihin kuin olisi satanut heinäsiirkkoja. Koko kaupunki oli hetkessä kaaoksessa.

Puutalokorttelimme sisäpihalle parkkeeratut citymaasturit ulvoivat rakeiden soittaessa niiden kattoja.

Olin nukkunut huonosti lapsen syntymästä asti, eivätkä autojen varashälyttimet helpottaneet tilannetta. Lapsi taas yritti parhaansa mukaan välttää nukkumista. Olimme Santun kanssa oppineet illalla varomaan yläkerran rappusten narisevaa kohtaa, sulkemaan oven rituaalinomaisesti niin, että saranat eivät parkaisseet, ja välttämään kovia ääniä alakerrassa.

Sain lapsen rauhoittumaan pinnasänkyyn ja hiivin takaisin alakertaan. Ennen kuin ehdin sanoa mitään, yleiskone oli hurautanut päälle. Juoksin olohuoneen läpi keittiöön ja sammutin laitteen.

- Ole nyt ihminen hiljaa tai saat itse nukuttaa sen.
- Ei sun tarvi huutaa, Santtu vastasi.

Kuuntelimme varpaillamme seisoen, kuuluiko yläkerrasta mitään.

Hiljaisuus.

Lapsen jokeltelua.

– Ei hitto, ei, ei.

– Ainakin se nauraa, Santtu sanoi.

– Voi vittu, se tarkoittaa pidempää nukutusta.

– Älä kiroile, se pilaa mun smoothien.

– Sä saat mennä, se heräs sun ääniin, jatkoin.

– Mul on tää kesken, Santtu sanoi ja kaatoi juomansa lasiin. – Vai heräskö se kuitenkin sun huutoon?

– Ei ole mahdollista huutaa kuiskaten. Se on paradoksi.

– Ai sä aloitat termeillä nöyryyttämisen heti. Herra on hyvä ja katsoo jääkaapin oveen ja miettii, kannattaako tätä jatkaa, Santtu sanoi ja osoitti työlistaa, jonne hän oli puolueellisesti merkinnyt kaikki koti-työt. Santtu oli kiinnittänyt listan ilman ironiaa jääkaapin oveen magneetilla, jota koristivat Sinkkuelämän Carrien kasvot.

Olin nukuttanut lapsen joka ilta jo pidemmän aikaa, sillä Santun piti tehdä iltaisin graduuaan. Vanhempainvapaan jälkeen lapsi oli tottunut minuun, ja Santun mielestä asiat sujuivat näin helpommin.

Nappasin puhelimen pöydältä ja menin yläkertaan. Asetin tyynyn pinnasängyn viereen, työnsin vasemman käteni häkkiin, levitin säkkituolin lattialle ja kävin makaamaan sen päälle niin, että sain oikean käteni avulla selattua uutisia puhelimestani.

Skrollasin yhdellä sormella ruutua alas ja altistin itseni identiteettikysymyksille sekä self-made man-

henkilökuville rikkaista ja polarisoituneelle kulttuuri-kritiikille. Sormeni pysähtyi.

Mellakoiden riski Barcelonassa on kasvanut.

Klikkasin otsikon auki ja luin uutisen loppuun. Tyytymättömyys Espanjan tasavaltaa kohtaan oli kasvanut kesän ja syksyn aikana, ja ennakkokyselyn mukaan yli kaksi kolmasosaa kyselyyn vastanneista oli valmiita äänestämään itsehallinnon puolesta. Äänestystä ei pidetty kuitenkaan laillisena ja se oli provosoinut ihmiset kaduille. La Ramblalla oli räjäytetty savupommi ja Gràcian kaupunginosassa, jossa majoituksemme sijaitsi, oli poltettu lippuja. Instagramissa kymmenet tuhannet ihmiset olivat alkaneet seurata itsenäisyysliike Tsunamin toimintaa.

Suljin selaimen lukematta kommentteja.

En halunnut kertoa lukemastani Santulle, ettei hän hermostuisi ja peruisi matkaamme. Tunsin siitä syyllisyyttä, sillä riidoista huolimatta välitin Santusta.

Nukahdin ja heräsin aamuyöstä käsi puutuneena. Nousin lattialta ja menin takaisin sänkyyn. Olin voittanut jälleen yhden taiston keski-ikäisen miehen unikoulusodassa taaperoa vastaan.

Santun pitkät raajat päättyivät teräviin varpaankynsiin. Jalat roikkuivat osittain pedin ulkopuolella. Luonnoton asento sai Santun näyttämään dodo-linnulta.

Läheltä haistoin hänen tuoksunsa.

Seksielämämme ei ollut parantunut lapsen syntymän jälkeen, josta oli kohta kulunut kaksi vuotta. Akti oli muodostunut mahdottomuudeksi, sillä suhteeseemme oli aikaa sitten pesinyt ajatus siitä, että peniksen piti

olla aktiivinen toimija. Ajatus tuotti meille enemmän paineita kuin toivomiani jännitteitä. Suljin silmäni ja vaivuin heti valveuneen.

Erotiikka on tila. Tilassa on jännite. Kaksi fyysistä elementtiä riittävän erillä toisistaan.

Käänsin kylkeä. Jousi paukahti. Fatum haukahti. Lapsi heräsi.

Nousin sängystä. Aloitin tutun prosessin ja saman ajatusketjun uudestaan. Tunsin olevani kierteessä, josta ei ollut pääsyä pois. Lapsen viimein nukahdettua nousin varovasti pinnasängyn vierestä ja katsoin ulos yläkerran ikkunasta. Kirkon valaistuun funkkistorniin heijastui puiden varjoja. Olimme pitäneet yläkerran toista huonetta tyhjänä seuraavaa lasta varten. En halunnut uutta lasta, sillä yhdessäkin oli työtä, mutta en uskaltanut sanoa sitä ääneen.

Naapurissa koira joi aamupiimää, lipitys kuului seinän läpi.

Ulkona satoi lunta. Lämmin syksy oli päättynyt.

Osoitin lapselle ikkunasta etupihaa, asvaltti oli peittynyt ensilumeen. Lumi sulaisi ennen lounasta, mutta halusin jakaa lapsen kanssa kaiken ihmeellisen mitä maailmassa oli. Se oli parasta vanhemmuudessa, kun me kolme katsoimme samaa asiaa, olimme hetken yhtä.

Lapsi nosti sormensa ja osoitti ulos.

– Niin, niin, sinä ymmärrät iskää, sanoin.

– Ei se ymmärrä, se vain matkii sua. Luin just yhden artikkelin. Että lapsi ei oikeasti hymyile, se matkii.

– Hymyilet sinä, ismän vauva, sanoin lapselle ja käännsin sen kasvot omiani vasten.

– Kato nyt, se nauraa.

– Okei, miten vain haluat. Sä voit myös koettaa imettää sitä.

– Onks nyt tulossa tällainen päivä? Meidän piti julistaa välirauha loman ajaksi.

Santtu ei sanonut mitään vaan painui eteiseen. Hän toi matkalaukut olohuoneeseen, haki eteisen kaapista krokotiilitossut ja pakkasi ne teatraalisesti laukkuihin.

Tiesin seikkailun olevan ohii jo ennen sen alkamista.

Kaikilla perheenjäsenillä piti olla eriväriset kumitossut, myös lapsella, vaikka hän ei vielä käyttänyt niitä. Istuin olohuoneen valkoiselle sohvalle ja selasin tuoreimpia uutisia Barcelonan tapahtumista. Löysin katalonialaisen professorin analyysin Katalonian monimutkaisesta itsenäisyystaistelusta ja siitä, että lopulta tilanne tulisi johtamaan mellakkaan.

– Voitko katsoa, että matkalaukkuun jää vähän tilaa kirjoille, sanoin Santulle.

– Joo, jätetään vaikka lapsen vaatteet pois. Mikset sä voi lukea puhelimesta?

– Se sattuu silmiin ja näyttää tyhmältä.

– Herra sivistynyt haluaa näyttää espanjalaisille, että meillä Suomessa luetaan kirjoja. Ei ne kuule miehen pään sisälle siellä katsele.

– No mitä sitten?

– Kroppaa.

Laitoin käden vatsalleni, Santtu aloittaisi taas arvostelun.

Hän teki sen aina, kun koki olevansa heikoilla. Santun ruumiinrakenne oli geneettisesti erilainen ja hän pelasi päivittäin Asana Rebelin vaikeimmat sarjat läpi. Vaikka olin lähettänyt Santulle artikkelin siitä, miten syvälle kehojen arvosteleminen oli yhteiskunnassa mennyt, hän käytti sitä edelleen tehokeinonaan.

– Okei, ei jatketa. Meidän pitää viedä lapsi sun porukoille ja käydä siellä museossa.

Vauva-aika lapsen kanssa oli ollut ihanaa. Ensimmäiset puoli vuotta lapsi söi, itki vähän ja oli hereillä

hyväntuulinen. Ihastelimme elämää vaaleanpunaisessa harmoniassamme ja vannoimme, ettemme koskaan unohtaisi sitä. Vauvan tuoksua ja pakahduttavaa, sanoin kuvaamatonta rakkautta. Sitten kaikki muuttui, selittämättä.

Santtu sai viimein pakattua ja veimme lapsen anopille.

Olimme sopineet käyvämme buffet-sushilla ja taide-museossa ennen lähtöä. Museon kahvilassa Santtu tilasi espresson, minä kaakaon. Olisin halunnut ostaa lomani kunniaksi gin tonicin, mutta Santtu oli ärtyneellä tuulella enkä jaksanut riidellä. Santtu piti kaikkea päivällä nautittua alkoholia sairautena. Alkoholin kritisoinen, parveketupakoinnin vastaiset kampanjat, ystävien ympäristösheimaus ja oman etuoikeuden vakuuttaminen sosiaalisessa mediassa olivat asioita, joiden ympärillä Santun päivät pyörivät.

Kiersimme juomien jälkeen näyttelyn. Katseeni nautiutui Magnus Enckellin maalaukseen. Sen nimi oli Icarus. Öljyväreillä kankaalle tehdyssä teoksessa oli kaksi alastonta miestä meren rannalla.

Toinen mies, kuvan etuosassa, oli nuorempi. Hänen päällään loisti pilviin sekoittuva, sädekehää muistuttava hyhmä. Toinen miehistä, lihaksikkaampi, kiinnitti toisen miehen selkään siipiä. En ollut nähnyt mitään niin kaunista, mitään niin mieletöntä.

Täydellisen pehmeät värit rikkoivat aikakaudelle tyyppillisen ilmaisun. Asetelma oli veljellinen mutta samaan aikaan myös eroottinen.

Rakkauden voi tuhota seuraamalla omia halujaan.

Työhön ja parisuhteeseensa kyllästynyt Mikael lähtee perheensä kanssa lomalle Barcelonaan. Nopeasti perheloman luonne muuttuu, kun Mikael rakastuu katusoittajaan.

Mikael alkaa kirjoittaa tarinaa Antoni Gaudísta ja hänen seuraelämästään. Samaan aikaan hän ajautuu yhä syvemmälle Barcelonan alamaailmaan, poliittiseen mellakointiin ja omiin kuvitelmiinsa.

—
Mellakka on rikkinäinen kertomus muistista ja itsenäisyydestä. Se käsittelee vaikeaa kysymystä: kuka saa kuvitella ja katsoa, kenellä on valta kirjoittaa historiaa. Se on kiihkeätempoinen tarina yrityksestä irtaantua toksisesta turvallisuudesta ja löytää itsensä sijaan toinen.

www.wsoy.fi

9 789510 494042

84.2

ISBN 978-951-0-49404-2